

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2026 m. sausio 23 d. Nr. 21RE3-22 (AG3-235/25-2025)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Vaidos Jokubauskaitės (pranešėja), Danutės Kulikauskienės, Ramintos Ramanauskienės ir Svetlanos Sinkevičienės sekretoriaujant Ingridai Mačiulienei dalyvaujant pareiškėjai „Asmuo X“, atsakovės Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovei V. K.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos „Asmuo X“ skundą atsakovei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl sprendimų teisėtumo. Trečiasis suinteresuotas asmuo „Asmuo Y“.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja „Asmuo X“ (toliau – ir pareiškėja) 2025 m. gruodžio 16 d. Lietuvos administracinių ginčų komisijai pateikė skundą „Dėl 2025-11-13 Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos Šiaulių miesto skyriaus pakartotinio vaiko situacijos vertinimo metu priimtų sprendimų Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini)“ (toliau – ir skundas), kuriuo, iš esmės, prašo panaikinti Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – atsakovė arba Tarnyba) Šiaulių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (toliau – ir Šiaulių skyrius) 2025 m. lapkričio 13 d. sprendimų Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini) (*Komisijos pastaba: rašymo apsirikimas, nes turi būti Nr. (duomenys neskelbtini)*) (toliau kartu – VSV sprendimai) dalis, kuriose jai, kaip motinai, priskiriami rizikos veiksniai, ir įpareigoti atlikti veiksmus.

Pirmiausia skunde pažymima, kad skundžiami VSV sprendimai buvo priimti po to, kai 2025 m. spalio 23 d. Tarnybos Šiaulių miesto skyriaus sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) buvo pripažinti netekusiais galios ankstesni Tarnybos Šiaulių skyriaus 2025 m. rugsėjo 2 d. vaiko situacijos vertinimo sprendimai, priimti: dėl nepilnamečio „A1“ – sprendimas Nr. (duomenys neskelbtini); nepilnamečio „A2“ – sprendimas Nr. (duomenys neskelbtini); ir dėl nepilnamečės „A3“ – sprendimas Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau kartu – ir 2025-09-02 VSV sprendimai). Dėl šios priežasties pakartotinis vertinimas privalėjo būti atliekamas iš naujo, laikantis objektyvumo, visapusiškumo ir tęstinumo principų, t. y. įvertinant visą iki tol surinktą informaciją, ankstesnių vertinimų išvadas, vaikų nuomonę, teismų sprendimus, socialinių paslaugų teikėjų pateiktus duomenis bei tėvo teiktų pranešimų pagrįstumą. Tačiau šių esminių vaiko situacijos vertinimo reikalavimų nebuvo laikytasi.

Pareiškėja nurodo, kad skundžiami VSV sprendimai buvo priimti nagrinėjant vaiko tėvo „Asmuo Y“ keturis 2025 m. rugpjūčio mėnesio pranešimus dėl tariamo motinos neveikimo ir galimų vaikų teisių pažeidimų: 2025 m. rugpjūčio 8 d. (reg. Nr. 6VTP-1503); 2025 m. rugpjūčio 16 d. (reg.

Nr. 6GD-13789); 2025 m. rugpjūčio 21 d. (reg. Nr. 6GD-14123); 2025 m. rugpjūčio 29 d. (reg. Nr. 6GD-14472) (toliau kartu – ir Pranešimai). Šiuose Pranešimuose vaiko tėvas nurodė, kad motina esą nuteikinėja vaikus prieš tėvą, riboja jų bendravimą, atima telefoną, nevykdo teismo sprendimo, pateikė nepagrįstus teiginius apie tariamą alkoholio ar medikamentų vartojimą bei prašė apklausti vaikus nedalyvaujant motinai. Šiame kontekste pareiškėja atkreipia dėmesį, kad visi šie Pranešimai buvo vertinami pakartotinai, nors iki tol nepilnamečių „A1“, „A2“ ir „A3“ situacija buvo vertinta daugiau kaip 13 kartų, o didžioji dalis šių vertinimų buvo inicijuoti būtent vaikų tėvo. Pažymi, kad 2025-09-02 VSV sprendimuose buvo konstatuota, jog vaikų tėvo teikiami pranešimai yra sisteminiai, pasikartojantys ir daugeliu atvejų nepasitvirtinantys, o pagrindinė rizika vaikų emociniam saugumui kyla iš tėvo elgesio modelio, o ne iš motinos veiksmų ar neveikimo. Šiuose sprendimuose taip pat buvo nustatyta, kad vaikų teisės į emocinį saugumą, stabilumą ir pagarbius santykius yra pažeidžiamos tėvo veiksmais. Be to, ankstesniuose sprendimuose buvo pažymėta, kad vaikų situacija iki tol buvo vertinta 13 kartų, iš kurių 11 vertinimų inicijuoti tėvo, remiantis tapačiais ar panašiais kaltinimais, kurie objektyviai nepasitvirtino. Šios aplinkybės sudarė pagrindą išvadais apie perteklinį ir nepagrįstą pakartotinį vaikų tėvo kreipimąsi į institucijas, tačiau skundžiamuose VSV sprendimuose minėtos išvados nebevertinamos ir neaptariamoms, nepateikiant jokių motyvuotų priežasčių, kodėl ankstesnės faktinės ir teisinės išvados netenka reikšmės ar kodėl Tarnyba laikosi priešingos pozicijos, nors vertinamos tos pačios faktinės aplinkybės ir tie patys tėvo teiginiai. Todėl pareiškėja mano, kad VSV sprendimuose neteisėtai konstatuota, jog ji, kaip motina, nepakankamai užtikrina savo nepilnamečių vaikų teises pagal Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 12 ir 13 straipsnius.

Pasak pareiškėjos, Įstatymo 12 ir 13 straipsnių turinys nesuponuoja formalios ar abstrakčios tėvų atsakomybės, bet reikalauja konkretaus, individualaus ir faktiniu pagrindu atlikto vertinimo, ar vaiko aplinka realiai yra nesaugi, nestabili ar kelianti grėsmę vaiko fiziniam ar emociniam saugumui. Tačiau nagrinėjamu atveju ginčijamuose VSV sprendimuose ši pareiga nebuvo įgyvendinta. Vertinimas buvo grindžiamas tėvo teikiamais pasikartojančiais skundais, neįvertinant jų ankstesnio nepagrįstumo, konteksto ir institucijos jau nustatytų faktų, o atsakomybė dėl tariamos rizikos vaikams nepagrįstai perkelta motinai, nenurodant jokių konkrečių jos veiksmų ar neveikimo, kurie atitiktų Įstatymo 12 ar 13 straipsniuose apibrėžtus pažeidimus. Pareiškėjos įsitikinimu, Tarnyba privalėjo nustatyti konkrečius ir individualizuotus rizikos veiksnius, kylančius vaikams, įvertinti vaikų patiriamą emocinį poveikį, o ne vien formaliai fiksuoti tėvų tarpusavio konfliktą, atsižvelgti į vaikų nuomonę ir išsakytą patirtį, kaip savarankišką vertinimo kriterijų, diferencijuoti tėvų elgesį pagal realų, faktiškai nustatytą poveikį vaikams, tačiau viso to atsakovė neįgyvendino. Visuose trijuose VSV sprendimuose rizikos veiksniai nepagrįstai formaliai priskiriami abiem tėvams, nors byloje esantys faktiniai duomenys to nepatvirtina. Vaikų apklausų metu gauti duomenys, policijos tyrimo išvados, socialinių paslaugų centro pateikta informacija, Šiaulių apylinkės teismo nutartyje nustatytos aplinkybės, taip pat ankstesni Tarnybos vaiko situacijos vertinimai nuosekliai ir vienareikšmiškai patvirtina, kad realūs rizikos veiksniai vaikams kyla iš tėvo elgesio, o motinos kaltė ar netinkamas elgesys nėra vienu vertinimo etapu nebuvo nustatyti. Sprendimuose rizika vaikams konstatuojama abstrakčiai, nenurodant, kokiais konkrečiais motinos veiksmais ar neveikimu ji esą pasireiškia, ir taip dirbtinai „išlyginant“ atsakomybę tarp tėvų. Toks vertinimas prieštarauja individualaus ir objektyvaus vaiko situacijos vertinimo reikalavimams bei iškreipia faktinę situaciją, nustatytą ankstesniais sprendimais ir kitų institucijų dokumentais.

Taip pat pareiškėja pažymi, kad ankstesniuose 2025-09-02 VSV sprendimuose Tarnybos specialistė aiškiai ir nedviprasmiškai konstatavo, jog vaiko tėvo teikiami pranešimai yra sisteminiai, daugeliu atvejų nepagrįsti ir naudojami kaip spaudimo priemonė šeimos konflikte, taip sudarant žalą vaikų emocinei būklei. Šiuose sprendimuose buvo tiesiogiai įvardyta tėvo atsakomybė dėl melagingų ir pasikartojančių pranešimų bei jų neigiamo poveikio vaikų emociniam saugumui. Tačiau skundžiamuose VSV sprendimuose šios ankstesnės faktinės ir teisinės išvados neįvertintos ir neaptartos, nepateikiant jokių motyvų, kodėl jos netenka reikšmės, nors vertinamos tos pačios aplinkybės ir tas pats elgesio modelis, nevertina vaiko tėvo piktnaudžiavimo institucijų procedūromis ir neidentifikuoja šių veiksmų kaip rizikos veiksnių, kaip tai imperatyviai numatyta Vaiko situacijos

vertinimo tvarkos aprašo 25.3.8 ir 25.3.9 papunkčiuose. Pareiškėjos teigimu, atsakovė pažeidė vertinimo tęstinumo ir nuoseklumo, objektyvumo, individualaus vertinimo bei vaiko interesų prioriteto principus, o priimti VSV sprendimai neatitinka teisės aktų reikalavimų.

Papildomai pareiškėja pažymi, kad VSV sprendimuose atsakovė visiškai neįvertino aplinkybės, jog ikiteisminio tyrimo metu būtent vaiko tėvo elgesys darė nepilnamečiui Joriui tiesioginį emocinį spaudimą. Tarnybai buvo žinoma, kad minėtu laikotarpiu „A1“ su tėvu susitikdavo, o vaiko apklausų metu nustatyta, jog tėvas nuolat klausinėjo apie motiną, darė vaikui emocinio poveikio spaudimą, reikalavo filmuoti namus, ragino pateikti tyrimui „naudingą“ informaciją ir aiškino, ką vaikas turėtų sakyti apie motiną. Atkreipia dėmesį, kad pats vaiko tėvas Tarnybai teikė ne vieną vaizdo ir garso įrašą, darytą su mažamečiu „A1“ jo buvimo pas tėvą metu. Įrašų datos skiriasi, todėl akivaizdu, jog vaikas buvo „sistemiškai įrašinėjamas“, o jam užduodami klausimai buvo kryptingi ir orientuoti į informacijos apie motiną gavimą. Toks elgesys pagal savo pobūdį atitinka manipuliacinio poveikio vaikui požymius ir kelia realią grėsmę vaiko emociniam saugumui, ypač atsižvelgiant į vaiko amžių ir jo pažeidžiamumą tėvų konflikto kontekste. Pagal Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašą tokios aplinkybės privalėjo būti analizuojamos vertinant rizikos veiksnius ir jų poveikį vaikui, tačiau priimant skundžiamus VSV sprendimus Tarnyba nevertino šių įrašų kaip galimai žalingo elgesio, neanalizavo jų poveikio vaikui ir nenustatė jokio rizikos veiksnio tėvo atžvilgiu, nors šie duomenys atsakovei buvo žinomi ir tiesiogiai susiję su vaiko emocinio saugumo vertinimu.

Be to, pareiškėja pažymi, kad ji Tarnybai pateikė išsamų rašytinį paaiškinimą, kuriame nurodė, jog būtent vaiko tėvo elgesys ikiteisminio tyrimo metu lėmė nepilnamečio „A1“ patiriamą stresą, nerimą ir atsisakymą bendrauti su tėvu. Tačiau VSV sprendimuose šis paaiškinimas nėra aptartas, jam nesuteikta jokios teisinės reikšmės ir jis neįtrauktas į rizikos vertinimą, nors pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnį institucija privalo išnagrinėti ir įvertinti visus suinteresuoto asmens pateiktus argumentus. Teigia, kad vaikų apklausų metu gauti duomenys yra nuoseklūs, aiškūs ir tarpusavyje sutampantys – jie patvirtina, kad vaikų nenoras bendrauti su tėvu kyla iš paties tėvo elgesio, o ne iš motinos daromos įtakos. Tačiau VSV sprendimuose vaikų apklausų duomenys yra sumenkinti arba visiškai neįtraukti, taip pažeidžiant objektyvaus, individualaus ir visapusiško vertinimo reikalavimus.

Toliau pareiškėja skunde aptaria nepilnamečių vaikų apklausų metu nustatytas ir protokoluose užfiksuotas faktines aplinkybes, kurios skundžiamuose VSV sprendimuose jos nebuvo įtrauktos į rizikos veiksnių analizę, nebuvo įvertintos pagal Įstatymo 4, 11 ir 13 straipsnius, nebuvo panaudotos sprendimų motyvams pagrįsti ir nepateikta jokia teisinė ar faktinė motyvacija, kodėl šios aplinkybės ignoruojamos. Tarnyba taip pat neatliko jokios analizės, kaip tėvo neveikimas, pareigų nevykdymas, emocinio ir materialinio rūpesčio stoka veikia vaikų gerovę, nors pagal Įstatymo 31 straipsnį tai yra tiesioginės ir imperatyvios tėvo pareigos.

Tokie atsakovės veiksmai, anot pareiškėjos, sudaro esminį vaiko situacijos vertinimo procedūros pažeidimą, nes tiesioginių vaiko pranešimų apie galimai pavojingą ir žalojantį elgesį ignoravimas prieštarauja imperatyviems teisės aktų reikalavimams, ypač vaiko sveikatos ir emocinio saugumo apsaugos, vaiko interesų prioriteto bei individualaus vertinimo principams.

Skunde teigiama, kad, priešingai, nei konstatuojama skundžiamuose VSV sprendimuose, vaikų apklausose, patvirtintose ankstesniuose Tarnybos sprendimuose ir kituose institucijų dokumentuose, užfiksuota duomenų visuma nuosekliai ir aiškiai atskleidžia, kad vaikų patiriamos emocinės rizikos, nesaugumo jausmas ir bendravimo problemos kyla ne dėl motinos elgesio, o yra tiesiogiai susijusios su tėvo elgesiu. Šios rizikos pasireiškia per manipuliacinį vaikų įtraukimą į tėvų konfliktą, kryptingus klausimus, prašymus filmuoti namų aplinką, daromą psichologinį spaudimą, netinkamą elgesį susitikimų metu, nuolatinį kaltinimų kartojimą, tėvystės pareigų nevykdymą ir realios pastangos atkurti ryšį su vaikais nebuvimą.

Pareiškėja akcentuoja, kad dėl paminėtų aplinkybių skundžiami VSV sprendimai neatitinka teisėtumo ir pagrįstumo kriterijų, kadangi realūs rizikos šaltiniai nebuvo identifikuoti pagal faktinius duomenis, o sprendimų motyvai nesusieti su byloje esančiais įrodymais. Tokiu būdu buvo pažeisti vaiko interesų prioriteto (Įstatymo 4 straipsnis), objektyvumo, išsamumo ir individualaus vertinimo

principai (Įstatymo 5 straipsnis), Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtintas motyvavimo standartas, Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo 25.3.8 ir 25.3.9 papunkčiai.

Pareiškėja taip pat skunde aptaria Socialinių paslaugų centro pažymoje Nr. (duomenys neskelbtini) nurodytas aplinkybes ir pažymi, kad nei minėtoje pažymoje, nei kituose Socialinių paslaugų centro dokumentuose nėra nurodyta nė viena aplinkybė, kuri patvirtintų jos netinkamą elgesį, vaiko teisių pažeidimą ar rizikos veiksnius motinos pusėje. Tarnyba, priimdama VSV sprendimus, neatsižvelgė į socialinių darbuotojų užfiksuotas faktines aplinkybes, kurios patvirtina konflikto kilmę ir pobūdį, o konfliktinį bendravimą nepagrįstai priskyrė abiem tėvams. Toks vertinimas neatitinka surinktų duomenų, nes faktinės aplinkybės rodo, kad konfliktinės situacijos kyla dėl nuolatinio tėvo agresyvaus ir provokuojančio elgesio, o ne dėl abiejų tėvų lygiavertės atsakomybės. Dėl šios priežasties buvo padarytos klaidingos ir nepagrįstos išvados, nepagrįstai priskiriant motinai (pareiškėjai) atsakomybę pagal Įstatymo 12 ir 13 straipsnius, nors objektyvūs duomenys tokio vertinimo nepagrindžia.

Taip pat pareiškėja akcentuoja, kad ankstesniais 2025-09-02 VSV sprendimais buvo konstatuota, kad vaikų teises pažeidžia jų tėvas „Asmuo Y“. Šiuose 2025-09-02 VSV sprendimuose buvo nustatyta, kad tėvas sistemingai ir pasikartojančio turinio kreipiasi pranešimais į institucijas, teikia informaciją, neatitinkančią faktinės situacijos, naudoja skundus kaip spaudimo ir poveikio priemonę prieš motiną ir vaikus, taip pažeisdamas vaikų teisę į emocinį saugumą, stabilumą ir pagarbius santykius su abiem tėvais. Nepaisant to, naujuose skundžiamuose VSV sprendimuose Tarnyba visai nebevertino ir net nepaminėjo jokių duomenų, kurie buvo nustatyti 2025-09-02 VSV sprendimuose dėl tėvo daromų vaiko teisių pažeidimų. Kartu atsakovė nepaaiškino, kodėl ankstesnės išvados dėl tėvo elgesio staiga nebegalioja, nors jos buvo pagrįstos faktiniais duomenimis ir turėjo būti panaudotos kaip istorinė informacija atliekant pakartotinį vertinimą. Pareiškėja teigia, kad pagal Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašą pakartotinis vaiko situacijos vertinimas turi būti atliekamas remiantis visais iki tol surinktais duomenimis ir ankstesniuose sprendimuose nustatytais faktinėmis aplinkybėmis. Šiame kontekste pareiškėja taip atkreipia dėmesį: 2025 m. gegužės 20 d. sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatyti vaiko teisių pažeidimai ir konstatuota, kad vaiko tėvas „Asmuo Y“ pažeidė: Vaiko teisę gyventi ir bendrauti su tėvais ir giminaičiais (Įstatymo 12 straipsnis), Vaiko teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas (Įstatymo 13 straipsnis); 2025 m. liepos 4 d. sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatyti vaiko teisių pažeidimai ir konstatuota, kad vaiko tėvas „Asmuo Y“ nepakankamai užtikrino ir pažeidė vaiko teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas (Įstatymo 13 straipsnis); 2025 m. rugsėjo 29 d. sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatyti vaiko teisių pažeidimai ir konstatuota, kad vaiko tėvas „Asmuo Y“ pažeidė vaiko teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas (Įstatymo 13 straipsnis); 2025 m. spalio 24 d. sprendime Nr. (duomenys neskelbtini) nustatyti vaiko teisių pažeidimai ir konstatuota, kad vaiko tėvas „Asmuo Y“ pažeidė vaiko teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas (Įstatymo 13 straipsnis).

Pareiškėja skunde nurodo, kad atsakovė, nagrinėdama tėvo pranešime reg. Nr. (duomenys neskelbtini) pateiktą teiginį, esą „mama neužtikrina bendravimo su vaikais“, privalėjo vadovautis 2025 m. spalio 21 d. Šiaulių apylinkės teismo dokumentu reg. Nr. 6GD-17612 (civilinė byla Nr. 2VP-17724-1028/2025), kuriame pateiktos aiškios, motyvuotos ir Tarnybos vertinimui reikšmingos išvados. Šioje teismo nutartyje, be kita ko, nurodyta, kad nėra jokio pagrindo konstatuoti motinos kaltės dėl vaikų nebendravimo su tėvu, kad susidariusi situacija yra nulemta ilgai trunkančio skyrybų proceso ir paties tėvo inicijuojamų teisinių procesų, į kuriuos įtraukiami vaikai, kad motina netrukdo vaikų bendravimui su tėvu, kad bendravimo apimtis ir trukmė priklauso nuo pačių vaikų noro, o tai atitinka jų interesus, kad vaikų sprendimus reikšmingai lemia paties tėvo elgesys. Tačiau ginčijamuose VSV Sprendimuose buvo selektyviai nutylėtos kitos, tiesiogiai su rizikos veiksniais vertinimu susijusios teismo išvados, nors jos buvo Tarnybai žinomos ir turėjo būti įvertintos *ex officio*. Nepaisant to, Tarnyba šių teismo nustatytų aplinkybių, kurios reikšmingos pagal Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašą, net neįtraukė į rizikos veiksniai analizę, neįvertino jų reikšmės vaikų emocinei būklei ir nepagrįstai ignoravo teismo išvadas, kurios tiesiogiai paneigia tėvo teiginius ir patvirtina, kad rizikos šaltinis kyla iš paties tėvo elgesio, o ne iš motinos veiksmų ar neveikimo.

Apibendrinant skunde nurodoma, kad Tarnybai buvo žinoma visa šeimos situacijos priešistorė, taip pat aplinkybė, kad tėvo teikiamų skundų turinys iš esmės nesikeičia nuo 2025 m. balandžio mėn. iki dabar, tačiau šis skundų pasikartojimas, jų turinio tapatumas ir galimas poveikis vaikų emociniam saugumui nebuvo vertinti. Vietoje to, pakartotiniai vertinimai buvo atliekami fragmentiškai, neanalizuojant faktinių aplinkybių tęstinumo, o tai lėmė institucinį spaudimą vaikams, prieštaraujantį vaiko interesų prioriteto ir vaiko emocinio saugumo apsaugos principams. Tokiu veikimu buvo pažeisti pagrindiniai vaiko teisių apsaugos principai – tęstinumas, nuoseklumas, objektyvus vertinimas ir vaiko interesų prioritetas. Pareiškėjos teigimu, Tarnyba neįvykdė pareigos identifikuoti kažkokius konkrečius motinos veiksmus, kurie objektyviai sukeltų vaikams riziką ar sudarytų pagrindą konstatuoti jų teisių pažeidimą pagal Įstatymo 12 ar 13 straipsnių nuostatas, todėl sprendimų išvados motinos atžvilgiu laikytinos neteisėtomis, nepagrįstomis ir prieštaraujančiomis proporcingumo bei objektyvumo principams.

Atsakovė atsiliepimu nesutinka su pareiškėjos skundu ir prašo atmesti jį kaip nepagrįstą.

Atsakovė nurodo, kad Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (minėta, Įstatymas) 36 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, jog Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, gavęs žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos, pradeda nagrinėti pranešimą. Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka atlieka vaiko situacijos vertinimą. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 patvirtinto Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas) 10 punkte numatyta, kokia tvarka kiekvienu atveju atliekamas vaiko situacijos vertinimas, o Aprašo 25-29 punktuose detalai reglamentuota, kokie rizikos ir apsaugos veiksniai turi būti įvertinti, atliekant vaiko situacijos vertinimą. Atsakovės teigimu, Šiaulių skyrius, atlikdamas pareiškėjos nepilnamečių vaikų situacijos vertinimą, įgyvendino aukščiau nurodytuose teisės aktuose numatytus veiksmus ir nustatant rizikos veiksnius buvo įvertina tiek Šiaulių miesto savivaldybės socialinių paslaugų centro bei vaikų ugdymo įstaigų pateikta informacija, tiek Šiaulių apylinkės teismo nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2VP-17724-1028/2025.

Atsiliepime pabrėžiama, kad Šiaulių skyrius, atlikdamas pareiškėjos vaikų situacijos vertinimą, atitinkamus Apraše nurodytus punktus nustatė remdamasis ne specialistų vidiniu įsitikinimu, o konkrečiomis pačios pareiškėjos, jos vaikų ir jų tėvo išsakytomis nuomonėmis, kitų institucijų pateikta informacija bei teismo nustatytais aplinkybėmis. Todėl, pasak atsakovės, nėra teisinio pagrindo naikinti 2025 m. lapkričio 13 d. VSV sprendimuose pareiškėjai priskirtų rizikos veiksnių.

Dėl skundo argumentų, susijusių su faktinių duomenų vertinimu, VSV sprendimų motyvavimo ir visos šeimos situacijos priešistorės vertinimu, atsiliepime pažymima, kad visais atvejais, kai gaunamas pranešimas apie galimai pažeidžiamas vaiko teises (taip pat ir dėl bendravimo tvarkos neužtikrinimo, dėl tėvų konfliktų santuokos nutraukimo proceso metu ar po jo ir (ar) gyvenimo skyriumi metu), Tarnyba privalo reaguoti Įstatymo 36 straipsnio nustatyta tvarka ir atlikti vaiko situacijos vertinimą (išimties nurodytos Aprašo 7 ir 9 punktuose). Kiekvienu atveju pranešimas nagrinėjamas vertinant tuo metu egzistuojančias faktines ir teises aplinkybes, o ne vertinant visus šeimoje įvykusius įvykius. Atsakovės nuomone, visų šeimoje nustatytų faktinių aplinkybių visumos vertinimas vis tik labiau sietinas su teismo arba pagalbą šeimai teikiančių institucijų, o ne su Šiaulių skyriaus kompetencija. Kartu atkreipiamas dėmesys, kad per trejų metų laikotarpį daugiau nei 10 kartų buvo atlikti pareiškėjos vaikų situacijos vertinimai, ir tik keletą kartų jų teisių pažeidimai nenustatyti. Iš esmės dauguma Šiaulių skyriuje gaunamų pranešimų apie galimai pažeidžiamas jos vaikų teises pasitvirtina. Tarnyba, gavusi pranešimą apie galimai pažeidžiamas vaiko teises, privalo jį nagrinėti, nepaisant to, kelintas ar kieno pranešimas pateiktas.

Atsakovė sutinka su pareiškėja, jog 2025 m. rugsėjo 2 d. vaiko situacijos vertinimo sprendime buvo nurodyta, jog vaiko tėvo teikiami pranešimai yra sisteminiai, pasikartojantys, daugeliu atvejų nepagrįsti. Tačiau šį sprendimą Šiaulių skyrius panaikino, įvertinęs, jog teisės aktų leidėjas nėra

numatęs apribojimo kiek kartų asmenims kreiptis į Tarnybą manant, jog tam tikro nepilnamečio teisės galimai pažeidžiamos, taip pat nustatęs, jog tik nedidelė dalis pranešimų nepasitvirtina. Kartu atsakovė pažymi, jog atliekant vaiko situacijos vertinimą, be kita ko, nustatoma, kad ne visais atvejais pareiškėja pažeidžia jos nepilnamečių vaikų teises, bet ir jų tėvas, kuris kreipiasi į Šiaulių skyrių.

Apibendrinant atsiliepime teigiama, kad Tarnybos Šiaulių skyrius, atlikdamas teisės aktuose numatytus veiksmus, nustatė atitinkamus rizikos veiksnius ir pareiškėjos vaikų teisių pažeidimus, todėl nėra pagrindo laikyti VSV sprendimus neteisėtais ar nepagrįstais vien todėl, kad jie nepriimtini pareiškėjai.

Trečiasis suinteresuotas asmuo „Asmuo Y“ (toliau – ir trečiasis asmuo) atsiliepimu prašo pareiškėjos skundą atmesti ir kartu sutinka su Tarnybos atsiliepime išdėstyta pozicija.

Visų pirma, trečiasis asmuo atsiliepime nurodo, kad pareiškėjos skunde jo atžvilgiu reiškiami deklaratyvūs kaltinimai ir subjektyvios interpretacijos dėl tariamo netinkamo elgesio su vaikais, ypač su jauniausiuoju sūnumi, yra visiškai nepagrįsti ir neatitinka tikrovės. Atkreipia dėmesį, kad pareiškėja nuo pat skyrybų pradžios, siekdama naudoti sau, siekia ją charakterizuoti išskirtinai neigiamai ir kaltina nebūtais dalykais, įskaitant, tačiau neapsiribojant, kaltinimu dėl 2022 metais tariamai prieš ją panaudotu tyčiniu fiziniu smurtu, tačiau šie pareiškėjos kaltinimai buvo išgalvoti ir taip patvirtina teismų priimti išteisinamieji sprendimai.

Taip pat trečiasis asmuo atkreipia dėmesį, kad Tarnyba pagrįstai nesirėmė pareiškėjos skunde minima Šiaulių apylinkės teismo 2025 m. spalio 15 d. nutartimi, nes pastaroji nutartis nėra įsiteisėjusi – nutartis 2025 m. spalio 23 d. buvo apskūsta atskiruoju skundu (Šiaulių apylinkės teismo civ. b. Nr. 2VP-17724-1028/2025). Pažymi, kad pareiškėja skundą grindžia 2025-09-02 VSV sprendimais, kurie taip pat yra negaliojantys, nes buvo panaikinti 2025 m. spalio 23 d. Tarnybos sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini). Pareiškėja skunde remiasi 2025 m. gegužės 20 d. vaiko situacijos vertinimo sprendimu Nr. 6VSV-1652, tačiau ir šis sprendimas 2025 m. birželio 27 d. Tarnybos sprendimu buvo panaikintas, t. y. pripažintas netekusiu galios, ir tai pareiškėjai yra žinoma. Pareiškėja klaidina Komisiją teikdama ir prašydama vertinti žinomai negaliojantį dokumentą. Dokumentas, kuris yra panaikintas, t. y. pripažintas netekusiu galios, negali nei patvirtinti, nei paneigti jokių turinčių reikšmės bylai aplinkybių ir juo remtis nėra teisinio pagrindo.

Atsiliepime pabrėžiama, kad pareiškėja skunde taip pat remiasi 2025 m. liepos 4 d. vaiko situacijos vertinimo sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) ir 2025 m. spalio 24 d. vaiko situacijos vertinimo sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini). Pažymėtina, kad šiais sprendimais rizikos veiksniai buvo nustatyti abiem tėvams, t. y. ir pačiai pareiškėjai. Šių sprendimų pareiškėja neskundė.

Nurodoma, kad 2025 m. rugsėjo 29 d. vaiko situacijos vertinimo sprendimas, kuriuo remiasi pareiškėja, yra apskūstas, skundas vis dar yra nagrinėjamas (Tarnybai tai žinoma), todėl remtis šiame neįsiteisėjusiame sprendime nurodytomis aplinkybėmis nėra teisinio pagrindo. Priešingu atveju, remiantis dar neįsiteisėjusiais sprendimais, būtų nepagrįstai sukuriamos prielaidos kilti vis naujiems teisiniams ginčams (kai atitinkami neįsiteisėję sprendimai vėliau panaikinami, tačiau jais jau buvo pasiremta priimant kitą sprendimą).

Trečiasis asmuo atsiliepime taip pat išdėstė savo argumentus dėl 2025-09-02 VSV sprendimų dėl vaikų situacijos vertinimo panaikinimo.

Dėl skundžiamų VSV sprendimų trečiasis asmuo teigia, kad panaikinus 2025-09-02 VSV sprendimus, pakartotinio vaiko situacijos vertinimo tikslas buvo objektyviai ir išsamiai įvertinti vaiko situaciją, pašalinant ankstesnio vertinimo trūkumus. Pasak trečiojo asmens, skundžiamais VSV sprendimais buvo priimti jau atsižvelgiant į platesnį faktinių aplinkybių spektrą ir paneigiant pareiškėjos anksčiau deklaruotus nepagrįstus teiginius. Teigia, kad skundžiamais VSV sprendimais buvo paneigtos 2025-09-02 VSV sprendimuose nurodytos nepagrįstos Tarnybos išvados, kad: „sistemiškai kreipdamasis į institucijas bandau teikti informaciją, neatitinkančią realybės, kuri, surinkus informaciją, dažniausiai nepasitvirtina“, kad „pažeidžiu pagrindines vaiko teises į emocinį saugumą, stabilumą ir pagarbius santykius su tėvais“, kad jo „sisteminiis skundų teikimas Tarnybai neturi nieko bendra dėl santykio su vaiku ar jo rūpesčiu vaikais, bet naudojamas kaip manipuliavimo priemonė prieš motiną ir vaikus“ ir t.t.

Atsiliepime teigiama, kad pareiškėja nei pirminio vaiko situacijos vertinimo metu, nei pakartotinio vaiko situacijos vertinimo metu, nei kartu su savo skundu nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kurie galėtų patvirtinti jos nurodomas deklaratyvias aplinkybes. Maža to, pareiškėjos skundas iš esmės grindžiamas tomis pačiomis deklaratyviomis aplinkybėmis ir teiginiais, kurie jau buvo vertinti pakartotinio vaiko situacijos vertinimo metu. Skunde pareiškėja nenurodo nė vienos naujos faktinės aplinkybės, kuri nebūtų buvusi žinoma ir įvertinta Tarnybos 2025 m. lapkričio 13 d. priimant skundžiamus VSV sprendimus. Iš pareiškėjos skundo turinio matyti, kad ji nesutinka su tuo, kaip Tarnyba įvertino surinktą informaciją, taigi pareiškėja savo skundu iš esmės siekia, kad surinktų duomenų pagrindu būtų nustatytos kitos faktinės aplinkybės, nei tai padarė atsakovė pakartotinio vertinimo metu. Pareiškėjos skunde nėra pateikta jokių objektyvių duomenų, leidžiančių teigti, kad ginčijami sprendimai buvo priimti neteisėtai ir (ar) nepagrįstai. Po pakartotinio vaiko situacijos vertinimo priimti sprendimai tose dalyse, kurias pareiškėja ginčija, yra teisėti ir pagrįsti, o juos naikinti nėra nei faktinio, nei teisinio pagrindo.

Taip pat trečiasis asmuo atsiliepime pažymi, kad mažamečio vaiko „A1“ nuomonė, kuria pareiškėja skunde remiasi, turi būti vertinama atsižvelgiant į atsiliepime išdėstytą reikšmingų aplinkybių visumą (chronologinę įvykių grandinę). Visa tai, trečiojo asmens vertinimu, liudija, kad vaiko ir jo santykiai buvo puikūs, vaikas nuolat išsakydavo itin teigiamą nuomonę apie jį ir jų santykius, norėjo bendrauti dažniau ir ilgiau, tačiau vos motinai sužinojus, kad vaikas pasiskundė tėvui dėl motinos netinkamo elgesio (t. y. vos pradėjus ikiteisminį tyrimą), jo bendravimas su vaiku motinos (pareiškėjos) iniciatyva buvo nutrauktas („dingo” vaiko telefonas, susitikimai atšaukiami) ir vaikas po kelių mėnesių nebendravimo visiškai susvetimėjo, pamatęs – bėgo tolyn ir nurodė visiškai neadekvačias ir iracionalias atsiradusias baimės ir nebendravimo priežastis. Pasak trečiojo asmens, išdėstytos aplinkybės suponuoja išvadą, jog išsakyta sūnaus nuomonė, kuria pareiškėja remiasi skunde, nebuvo ir nėra jo laisva valia susiformavusi ir išreikšta pozicija, priešingai – tai yra kryptingų ir sąmoningų pareiškėjos pastangų pasekmė, kurių tikslas – nutraukti jo ir sūnaus bendravimą. Šiame kontekste, trečiasis asmuo cituoja Amerikos vaikų psichiatro Richardo Gardnerio, kuris įvardino ir apibūdino tėvų atstūmimo sindromą savo knygoje „*The Parental Alienation Syndrome: A Guide for Mental Health and Legal Professionals*“ („Tėvų atstūmimo sindromas: patarimai psichinės sveikatos ir teisės specialistams“), aštuonis tėvų atstūmimo sindromo požymius, o taip pat 2023 metų kitų autorių parengtą Vaiko nuomonės išklauso metodinį vadovą.

Apibendrinamas trečiasis asmuo teigia, kad pareiškėjos skunde aprašoma ir interpretuojama vaiko nuomonė ir elgesys, yra sąmoningo vaiko nuteikimo prieš tėvą – tėvo atstūmimo sindromo – išraiška ir rezultatas, atsiradęs būtent po motinos sužinojimo, kad vaikas dėl jos elgesio pasiskundė tėvui (t. y. po 2025 m. birželio 30 d. pradėto ikiteisminio tyrimo). Trečiojo asmens vertinimu, pareiškėjos skundas yra nepagrįstas – jis neturi nei faktinio, nei teisinio pagrindo, todėl turėtų būti atmestas. Vien tai, kad skundžiami VSV sprendimai (jų dalys) yra pareiškėjai nepalankūs ir (ar) pareiškėja subjektyviai nesutinka su Tarnybos nurodytais motyvais ir (ar) išvadomis, negali būti pagrindas spręsti, jog skundžiamų VSV sprendimai (jų dalys) yra nepagrįsti ir (ar) neteisėti.

Byla nutrauktina.

Ginčas šioje byloje kilo dėl Tarnybos Šiaulių skyriaus 2025 m. lapkričio 13 d. sprendimų Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini) dėl vaikų situacijos vertinimo dalies, kuriose pareiškėjai, kaip motinai, priskiriami rizikos veiksniai.

Iš rašytinių bylos duomenų nustatyta, kad 2025 m. rugsėjo 2 d. Tarnybos Šiaulių skyrius priėmė vaiko situacijos vertinimo sprendimus: 1) Nr. (duomenys neskelbtini) dėl nepilnamečio „A1“; 2) Nr. (duomenys neskelbtini) dėl nepilnamečio „A2“ ir 3) Nr. (duomenys neskelbtini) dėl nepilnamečės „A3“.

Tarnybos Šiaulių skyrius, 2025 m. rugsėjo 29 d. išnagrinėjęs „Asmuo Y“ skundus, 2025 m. spalio 23 d. raštu „Dėl informacijos pateikimo“ Nr. 6SD-10089 pripažino netekusiais galios 2025 m. rugsėjo 2 d. vaikų situacijos vertinimo sprendimus.

2025 m. spalio 24 d. Tarnybos Šiaulių skyrius priėmė vaiko situacijos vertinimo sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) dėl „A1“.

2025 m. lapkričio 13 d. Tarnybos Šiaulių skyrius priėmė šioje byloje skundžiamus VSV sprendimus, kuriuose, remiantis Aprašo 25.3.8 papunkčiu, nustatė, kad vaiko tėvai „Asmuo Y“ ir „Asmuo X“ santuokos nutraukimo ir (ar) gyvenimo skyriumi nustatymo metu ar po jo galimai daro neigiamą įtaką vaikams ir (ar) jų situacijai, ir (ar) jo santykiams su kitu vaiko atstovu pagal įstatymą.

Pareiškėjos vertinimu, VSV sprendimuose nenustatyta jokių objektyvių faktinių aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą konstatuoti, jog ji, kaip motina, pažeidžia vaikų teises, rizikos veiksniai nepagrįstai formaliai priskiriami abiem tėvams, nors byloje esantys faktiniai duomenys to nepatvirtina. Skundžiami sprendimai neatitinka teisėtumo ir pagrįstumo kriterijų, kadangi realūs rizikos šaltiniai nebuvo identifikuoti pagal faktinius duomenis, o sprendimų motyvai nesusieti su byloje esančiais įrodymais. Tarnyba neįvykdė pareigos identifikuoti konkrečių motinos veiksmų, kurie objektyviai sukeltų vaikams riziką ar sudarytų pagrindą konstatuoti jų teisių pažeidimą, todėl sprendimų išvadas savo atžvilgiu laiko neteisėtomis, nepagrįstomis ir prieštaraujančiomis proporcingumo bei objektyvumo principus.

Atsakovė laikosi pozicijos, kad Šiaulių skyrius, atlikdamas pareiškėjos vaikų situacijos vertinimą, pažeidimus nustatė remdamasis ne specialistų vidiniu įsitikinimu, o konkrečiomis pačios pareiškėjos, jos vaikų ir jų tėvo išsakytomis nuomonėmis, kitų institucijų pateikta informacija bei teismo nustatytomis aplinkybėmis, todėl nėra teisinio pagrindo naikinti skundžiamuose sprendimuose pareiškėjai priskirtų rizikos veiksnių.

Ginčo teisinius santykius reguliuoja Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas (suvestinė redakcija nuo 2025 m. rugpjūčio 1 d. iki 2026 m. balandžio 30 d., toliau – Įstatymas) ir Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2019 m. gruodžio 30 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-803 (galiojanti suvestinė redakcija patvirtinta 2022 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-449 nuo 2024 m. lapkričio 1 d., minėta, Aprašas).

Įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, gavęs žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos, pradeda nagrinėti pranešimą ir susitinka su vaiku, užsitikrindamas galimybę pabendrauti su juo be apribojimų, jeigu yra poreikis, – nedalyvaujant vaiko atstovams pagal įstatymą, atsižvelgęs į vaiko amžių ir brandą išklauso vaiką jam priimtiniu būdu apie galimą jo teisių pažeidimą, pagal poreikį įvertina vaiko gyvenamąją ir (ar) socialinę aplinką bei vaiko santykius su jo tėvais ar kitais vaiko atstovais pagal įstatymą. Jeigu yra įtarimų, kad vaikas patyrė smurtą, ar jeigu vaikas turi specialiųjų poreikių, raidos ir (ar) kitokių sutrikimų, jis pagal poreikį turi būti išklaustytas psichologo. Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka atlieka vaiko situacijos vertinimą. Jeigu Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, nenustato vaiko teisių pažeidimų ir pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, jis priima sprendimą baigti pranešimo nagrinėjimą.

Šio Įstatymo 36¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius gali nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį. To paties straipsnio 2 dalyje reglamentuota, kad būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį nustatoma, jeigu Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikdamas vaiko situacijos vertinimą, nustato vaiko funkcionavimo ir socialinės aplinkos rizikos veiksniais bei rizikos veiksniais, susijusius su vaiko tėvais ar kitais jo atstovais pagal įstatymą ir jų santykiais su vaiku, ir jeigu vaiko tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą neužtikrina vaiko teisių ir teisėtų interesų.

Įstatymo 36² straipsnyje nurodyta, kad Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, nustatęs būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, ne vėliau kaip kitą darbo dieną inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka.

Vaiko, dėl kurio gautas pranešimas apie galimą vaiko teisių pažeidimą, situacijos vertinimo tvarką, rizikos ir apsaugos veiksniais, nustatomus atliekant vaiko situacijos vertinimą, būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį nustatymo tvarką nustato Aprašas, kurio 4 punkte nurodyta, kad Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikę Įstatymo

36 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus, atlieka vaiko situacijos vertinimą užpildydami vaiko situacijos vertinimo dokumentus, kurių formas tvirtina Tarnybos direktorius. Aprašo 31 punkte nurodyta, kad Tarnyba arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, nustatę būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, nedelsdami, ne vėliau nei kitą darbo dieną nuo būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį nustatymo dienos, inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą Atvejo vadybos tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

IAGNTĮ 5 straipsnio 2 dalis nustato, kad Lietuvos administracinių ginčų komisijos teritoriniai padaliniai nagrinėja skundus (prašymus) dėl teritorinių valstybinio administravimo subjektų ir savivaldybių administravimo subjektų, esančių jų veiklos teritorijoje, priimtų individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus. IAGNTĮ 6 straipsnis nustato, kad į Lietuvos administracinių ginčų komisiją ar jos teritorinį padalinį (administracinių ginčų komisija) jų kompetencijai priskirtais klausimais turi teisę kreiptis asmenys, taip pat viešojo administravimo subjektai, manantys, kad jų teisės yra pažeistos; su prašymais į administracinių ginčų komisiją kreipiasi viešojo administravimo subjektai, o su skundais – kiti asmenys.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT), kurio formuojama praktika vadovaujasi ir administracinių ginčų komisija savo veikloje, nustatyta, kad skundas negali būti teikiamas dėl tarpinių viešojo administravimo subjekto priimamų dokumentų, kuriais siekiama parengti ar sudaryti prielaidas priimti galutinį sprendimą. Šie dokumentai paprastai atlieka tik pagalbinių, tarpinių ar aptarnaujančių vaidmenį viešojo administravimo procedūroje ir jais dažniausiai nėra įforminami baigiamieji (galutiniai) kompetentingų (įgaliotų) asmenų (pareigūnų) sprendimai tuo klausimu (žr., pvz., LVAT 2020 m. kovo 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-268-662/2020; kt.).

Pagal LVAT praktiką skundžiamo akto kvalifikavimo ir teisinio vertinimo negali lemti vien tam tikri formalūs kriterijai – jo pavadinimas, nurodyta apskundimo tvarka ir pan., o išvada, ar dėl akto gali būti paduotas skundas administraciniuose teismuose, turi būti daroma atsižvelgiant į tokio sprendimo turinį (žr., pvz., LVAT 2020 m. gruodžio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-772-492/2020; kt.).

Pareiškėjos skundžiamų VSV sprendimų 7 punkte „Nustatyti rizikos veiksniai ir atitinkamai apsaugos veiksniai“ konstatuota, kad yra nustatyti rizikos veiksniai, nurodyti Aprašo 25.3.8 papunktyje – vaiko atstovai pagal įstatymą santuokos nutraukimo ir (ar) gyvenimo skyriumi nustatymo metu ar po jo galimai daro neigiamą įtaką vaikui ir (ar) jo situacijai, ir (ar) jo santykiams su kitu vaiko atstovu pagal įstatymą. Pažymėta, kad „rizikos veiksniai nustatomi vaiko tėvams „Asmuo Y“ ir „Asmuo X““.

VSV sprendimų 8 punkte „Vaiko situacijos vertinimo sprendimas“ pažymėta, kad nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį; 9 punkte „Vaiko teisių pažeidimai“ – pažymėta, kad nustatyti vaikų teisių pažeidimai.

Sprendimų 11 punkte (11.1 papunktyje – vaikams, 11.2 papunktyje – vaiko atstovams pagal įstatymą) nurodyta, kad reikalinga pagalba „tęsti 2025-10-14 Nr.25/369 pagalbos šeimai plane numatytų priemonių įgyvendinimą“. Sprendimuose taip pat pažymėta, kad „Šeimai atvejo vadybos procesas teikiamas nuo 2025-08-11, (duomenys neskelbtini), Šiauliai. <...>“.

Iš bylos rašytinių duomenų matyti, kad nustačius vaiko teisių pažeidimus, skundžiamuose 2025 m. lapkričio 13 d. Tarnybos VSV sprendimuose konstatuota būtinybė vertinti pagalbos vaikams ir (ar) šeimai poreikį.

LVAT nuosekliai formuojama praktika (žr., pvz., LVAT 2025 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-1105-525/2025), kad vaikų situacijos vertinimo sprendimai (iki 2024 m. spalio 1 d. galiojusioje Aprašo redakcijoje buvo nurodytos vaiko situacijos vertinimo anketos), kai juose yra konstatuota būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, yra tarpiniai dokumentai, kuriais nėra užbaigta pagalbos vaikams ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūra, ir kurie negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, o galutiniu administracinės procedūros sprendimu laikomi tik tuo atveju, jei nebūtų nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, t. y. Tarnybai baigus tyrimą (žr., pvz., LVAT 2021 m. balandžio 28 d. nutartį

administracinėje byloje Nr. AS-284-520/2021; 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-528-821/2023; 2024 m. kovo 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1270-552/2024; 2025 m. gegužės 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-553-415/2025; 2025 m. rugpjūčio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-797-662/2025). Tokiu atveju, kai Tarnyba konstatuoja būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, yra vertinama, kad vaiko situacijos vertinimo procedūra nėra užbaigta ir toks sprendimas yra tarpinio ir konstatuojamojo pobūdžio aktas, pagal savo pobūdį nepriskirtinas prie individualių teisės aktų, skųstinių administraciniam teismui (*šiuo atveju ir Komisijai*) (žr., pvz., LVAT 2024 m. kovo 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1270-552/2024; kt.).

Komisija, įvertinusi pareiškėjos skundžiamų VSV sprendimų turinį, aktualų teisinį reguliavimą ir išdėstytą teismų praktiką, daro išvadą, kad VSV sprendimai yra tarpinio ir konstatuojamojo pobūdžio aktai, pagal savo pobūdį nepriskirtini prie individualių teisės aktų, skųstinių Komisijai. VSV sprendimais nebuvo užbaigtos vaikų situacijos vertinimo procedūros, kadangi jais perduodama toliau tęsti 2025 m. spalio 14 d. Nr. 25/369 pagalbos šeimai plane numatytų priemonių įgyvendinimą atvejo vadybos procese. Remiantis tuo, kas išdėstyta, Komisija sprendžia, kad byla nutrauktina IAGNTĮ 20 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu. Ginčo nagrinėjimas Komisijoje iš esmės reikštų jos veikimą *ultra vires* (viršijant įgaliojimus), kas savaime būtų pagrindas Komisijos sprendimą panaikinti.

Pagal bendrą taisyklę skundo priėmimo stadijoje nėra sprendžiama dėl materialiosios teisės ar įstatymų saugomų interesų turėjimo, t. y. negalima atsisakyti priimti skundo dėl materialiojo teisinio pobūdžio motyvų. Materialiojo teisinio pobūdžio aplinkybės, susijusios su pareiškėjo teise į reikalavimo patenkinimą, turi būti analizuojamos bylos nagrinėjimo iš esmės metu. Jei bylos nagrinėjimo metu nustatoma, kad besikreipęs teisminės gynybos asmuo neturėjo materialiosios reikalavimo teisės arba tokia teisė išnyko, ši aplinkybė yra reikšminga teismui priimant byloje atitinkamą procesinį sprendimą dėl bylos baigties (žr., pvz., LVAT 2011 m. rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-321/2011). Nagrinėjamu atveju, sprendžiant pareiškėjos paduoto skundo priėmimo nagrinėti Komisijoje klausimą, buvo vadovaujama bendroju principu ir vertinama tik formali skundo atitiktis IAGNTĮ nustatytiems reikalavimams.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

bylą pagal pareiškėjos „Asmuo X“ 2025 m. gruodžio 16 d. skundą dėl Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šiaulių apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus 2025 m. lapkričio 13 d. Vaiko situacijos vertinimo sprendimų Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nr. (duomenys neskelbtini) nutraukti kaip nepriskirtiną administracinių ginčų komisijos kompetencijai.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo jo priėmimo gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Raminta Ramanauskienė

Svetlana Sinkevičienė